

117 40/
DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,

DE
Ventriculi Concoctione laesa:

QUAM,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri
D. JOANNIS GOWDIE,
ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI;

NEC NON
Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
Et nobilissimae FACULTATIS MEDICAE decreto;

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS,
ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

GEORGIUS FORREST, SCOTO-BRITANNUS.

*Illud enim non est mirandum, corporis ipsa
Quod natura cibum quaerit quousque animantis.——*

*——Propterea capitur cibus, ut suffulciat artus,
Et recreet vireis interdatus, atque patentem
Per membra ac venas ut amorem obturet edendi.*

LUCRE.

Ad diem 10 Junii, horâ locoque solitis.

EDINBURGI:
Apud G. HAMILTON & J. BALFOUR
ACADEMIAE TYPOGRAPHOS.
M,DCC,LV.

ADDITIONAL NOTES

1. The first part of the report

2. The second part of the report

3. The third part of the report

4. The fourth part of the report

5. The fifth part of the report

6. The sixth part of the report

7. The seventh part of the report

8. The eighth part of the report

9. The ninth part of the report

10. The tenth part of the report

11. The eleventh part of the report

12. The twelfth part of the report

VIRO AMICISSIMO,

ET VERE ERUDITO,

JACOBO LUNDIE,

MEDICO HADINENSI EXPERIENTISSIMO;

OB MORUM INTEGRITATEM

INSIGNEMQUE ARTIS APOLLINÆ PERITIAM

SUMMOPERE COLENDO;

HASCE QUALES CUNQUE STUDIORUM PRIMITIAS,

EO QUO PAR EST OBSEQUIO,

D. D. D.

GEORGIUS FORREST.

THE AMERICAN

ET ALIIS

JACOBO LINDIE

PROFESSOR OF THE HISTORY OF THE UNITED STATES

OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA

AND OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN

IN THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA

AND OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN

IN THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA

P. D. D.

GEORGE L. LINDIE

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

Ventriculi Concoctione laesa.

INTER omnes, quibus obnoxium est genus humanum, affectiones morbosas, haud minimi certe sunt momenti quae pro causa sua ventriculum agnoscunt. Cum enim ventriculi munus sit toti corpori studere, et, quatenus cibos concoquit, in universo sustentando laborare; hinc, actione istâ male peractâ, totum corpus compatiatur, et alimento suo spoliatur, necesse est. Inter omnes vero ventriculi morbos, nullus est magis frequens, qui peiores producit effectus, vel, si altius egerit radices, difficiliorem admittit medelam, quam ejus laesa Concoctio: de qua ergo, ut illustrissimae hujus Academiae legibus, quae omnes medicinae gradum ambientes dissertationem quandam medicam edere poscunt, obsequar, pauca hac occasione differere visum est.

A

Nec

Nec ingenioli mei est, nec dissertatiunculae hujus propositae brevitatis, omnes hujus morbi fere innumeras causas distincte et dilucide percurrere; tales tantum hujus species hîc explicandae proponuntur, quae vitium quoddam fixum solidorum, vel fluidorum, concoctioni inservientium originem agnoscunt.

RECENSENTUR vulgo apud auctores tres hujus morbi species; quae tamen, cum ab iisdem fere oriantur causis, majoris tantum et minoris ratione (cum in quâlibet earum frustretur concoctio) dissideant, nec diversam requirant medendi methodum, sub nomine cruditatis omnes satis commodè possunt comprehendi. *Απεψία* dicitur morbus, quando non omnino mutantur alimenta; *δυσπεψία* seu *βραδυπεψία*, quando tarde concoquuntur; *διαφθορά* vero, quando fit mutatio, sed in naturam corruptam, et corpori humano prorsus inimicam.

CAUSAE hujus morbi ad vitium fluidorum, vel solidorum, ciborum coctioni inservientium, apte satis reduci possunt: de fluidis ergo quantitate vel qualitate peccantibus primo agendum.

Imo, Defectus humorum inquilinorum, salivae praesertim et humoris gastrici, ciborum concoctionem necessario laedit.

SALIVAE

SALIVA est liquor tenuis, pellucidus, saponaceus, solvens, abstergens, et esurientibus praesertim, mire penetrans, qui, ob egregias suas saponaceas, et arte vix parabiles facultates, merito humanae naturae sapo dicatur. Liquor hicce manducationis praecipue tempore secretus, et cibis intime mixtus et unitus, salia solvit, olea cum aquosis perfecte miscet, saporem mutat *, fermentationem excitat, et naturaliter deglutitus optimum coctioni praestat auxilium.

EJUSDEM fere indolis et naturae est liquor vulgo gastricus dictus, quem secernunt arteriae satis numerosae ex communi matre coeliaca ortae, quae osculis numerosissimis, et tantum non infinitis, in superficie tunicae villosae interna aperiuntur. Hoc plane demonstrant injectiones anatomicae, quae per hanc viam facile transeunt. Liquores ergo isti ex saliva imprimis et humore gastrico constantes, in loco 96 gradus calido detenti, alimenta necessario magis attenuant, resolvunt, macerant, liquefaciunt, et ad indolem nostram propius adducunt. Immo, in piscibus quamplurimis, per solam humorum inquilinorum efficaciam, perfici videtur ciborum concoctio.

MAGNA haec humorum inquilinorum copia monstrat, quomodo fiat, ut homines nonnulli, aliaque

* **BOERHAAV.** Inst. § 67.

que animalia quae parum vel nihil bibunt, alimenta tamen probe digerant; siquidem sufficiunt hi cibis solvendis et concoquendis, sine liquoris extranei auxilio. Sic virum ipse vidi, qui nunquam fere sitiebat, vel cujusvis generis potum assumere potuit, qui tamen probe alimenta concoxit, nec ex sitis absentia ullum unquam persensit incommodum. Immo, in summis regionum calidiorum ardoribus, alimentis salitis vescebatur mirandus iste, nec tamen bibendi desiderio vexabatur.

LIQUORUM ergo horum, a quacunque causa pendeat, defectus, ciborum concoctioni necessario officit. Hinc summopere decipiuntur qui salivam pro inutili excremento fere continuo exspuunt, sicque ventriculum naturali hoc et maxime necessario sapone privant. Exinde enim sequuntur cruditas, inappetentia, atrophia, phthisis, ingensque caterva malorum, ut ex historiis a * BAGLIVO, † RUYSCHIO, aliisque memoratis abunde patet. Hinc a nimio nicotianae usu, vel perpetuâ mastiches manducatione, quae in regionibus orientalibus communi more recepta est, omnes fere macilenti, hypochondriaci, et tabidi deveniunt.

AB obstructis etiam vel tumore schirroso compressis glandulis salivalibus, laeditur vel integre perit ciborum concoctio. Urinae etiam excretio nimia,

* De salivae nat. usu, et morbis, p. 427.

† Adversar. II. sect. v.

nimia, vel sudor aut perspiratio nimis copiosa, partes sanguinis tenuiores dissipant, reliquas adeo incrassant; unde parcius liquorum istorum secretio, et prava concoctio brevi oriuntur. Atque huic causae praecipue debetur, quod notante HIPPOCRATE*, aestate difficillime, hyeme vero facillime, cibos ferant. Aestate enim, ob auctam perspirationem, minuitur humorum naturalium copia; cum hyeme, ob constrictos poros cutaneos, melius perficitur istorum secretio. Cognoscitur ab hacce causa oriri morbum, si aeger sit calidi et ficci temperamenti, nimiam exspuat salivam, et de siti, ficcitate, sapore ciborum deleto, masticatione, deglutitione et concoctione laesis conqueratur.

Cum, ut rite in ventriculo digerantur alimenta, requiritur bona humorum indoles et natura: hinc a vitio istorum quocunque laedatur oportet ciborum concoctio.

Hinc humorum lenta, iners, pituitosa, vel aquosa indoles, illos ciborum concoctioni reddit ineptos. Talis humorum inertia ab omni causa oritur quae istiusmodi in sanguine indolem producit; nam talis ac est sanguis, tales erunt liquores inde ut fonte derivati; et si semel sanguis tali lentore gravetur, reliqui inde secreti humores, plus quam in sanitate requiritur, lentescant oportet. Hinc in leucophlegmatia, melancholia, cachexia pituitosa,

et

* Aph. lib. 1. sect. 18.

et chlorosi, ubi talis sanguinis indoles manifeste occurrit, semper male perficitur ciborum concoctio. Huc etiam refertur aepsia senilis, et quae Baccho nimis deditos infestat; in hisce enim, ob largiorem liquorum inebriantium ingurgitationem, non tantum pervertitur tonus ventriculi, sed et sanguini et humoribus inde secretis indoles iners, viscida, vel aquosa conciliatur.

VENTRICULUS etiam internus lento glutine obducitur, ex glandulis parvis inter tunicam nervosam et villosam sitis, ad * curvaturam minorem et pylorum imprimis numerosis, secreto, quod nervis sensilissimis ventriculi humectandis, lubricandis, et ab acrimonia ingestorum defendendis, optime inservit. Mucus iste, in valide corpus exercentibus, per motum alternum diaphragmatis et muscutorum abdominalium conquassatur, e ventriculi lateribus excutitur, et in intestina unà cum ingestis expellitur. Si vero, ob defectum respirationis, vel ullam aliam causam, accumuletur nimia copia iners ista et frigida pituita, haec nervos ventriculi obtundendo, tunicis ejus inhaerendo, et liberam humoris gastrici secretionem impediendo, inappetentiam et cruditatem producit, ventriculum gravat, nauseam molestant, &c. parit. Malum hocce literatos praecipue provecioris aetatis saepenumero invadit; ob sedentariam enim vitam lenta magis fit respiratio,

* WINSLOW expos. Anat. v. 3: § 63.

respiratio, bilis iners et magis spissa evadit, et senes praeterea naturâ magis quam juvenes sunt mucosi. Inde oritur nausea molestissima matutino imprimis tempore in illis qui ardentibus spiritibus abutuntur quotidie: miseris enim hisce adeo saepe languet et friget ventriculus, ut nisi spiritus ardentes perpetuò ingerantur, nausea et vomitu pituitoso perpetuò torquentur; unde in similitum usu vel inviti persistere coguntur. Idem etiam a glutinosis cibus ingestis oriri potest: imprimis si simul debilior ventriculus et inertior bilis fuerit. Hinc pauperum infantes, qui cibus viscidis farinosis plerumque vescuntur, morbo huic maxime sunt obnoxii. Talem sanguinis et humorum indolem indicant pallor, inertia, frigus, urina tenuis vix olens, appetitus prostratus, sensus repletionis et ponderis circa ventriculum, gravatio a cibus, ingesti crudi rejectio per vomitum, &c.

HUMORUM etiam indoles putrida et biliosa five a liquoribus gastricis, five ab humoribus ex aliis corporis locis in ventriculum delatis, orta, non tam apestian, quam integram ciborum corruptionem, corpori humano inimicissimam producit. A putridis ibi stagnantibus humoribus oriuntur saepe dolor capitis, syncope, febres putridissimae ardentes, &c. quae excusso per vomitum fomite putrido, brevi saepe tolluntur. Sitis etiam semper salutari naturae instinctu adest, ut vel
potu

potu copioso abstergeatur, vel copia potûs distento et irritato ventriculo, vomitu excutiat materia putrida et biliosa: plerumque etiam adest nausea.

HUMORES etiam putridi, solito acriores, in duodeno intestino collecti, ex bile hepatica, cystica et succo pancreatico maxima parte compositi, in ventriculum vacuum facilius ob laxum tunc pylorum regurgitant, quam in jejunum altius et maxime rugosum ascendunt. Cum vero bilis ex omnibus humoribus nostris maxime in putredinem prona sit; liquor certe maximâ parte ex bile constans, et in ventriculo, ubi liber aëri conceditur ingressus, collectus, in putredinem infestissimam brevi evehatur necesse est. Putredo ista, aestate praesertim et autumnô maxime frequens, calidos, biliosos, multum exercentes, et victu animali utentes praecipue adoritur. Cognoscitur vero ab hacce causa pendere cruditatem ex aegri temperie, materiae rejectae qualitate, lingua sordida, oris sapore fastidioso putrido, nausêâ, aestu, cephalaeâ, siti inexplebili, ructu nidoroso, cardialgiâ, alvi fluxu olidissimo, &c.

2do, Ventriculi ipsius vitia quae cruditatem producant, praecipue sunt imbecillitas, insensibilitas, inflammatio, ulcus, et schirrus.

FIBRAE

FIBRAE ventriculi musculares ingestorum copiâ distractae, stimuloque eorum irritatae, in contractionem deducuntur eo magis potentiolem, quo plus cibis distenditur ventriculus.

FIBRAE hae musculares in contractionem deductae, ventriculum angustant, cibos premunt, conquassant, humoribus accurate miscent; et dein contractionem ab orificio superiori incipientes, ingesta fluida et exsucca reddita in duodenum expellunt: vis etiam alterna diaphragmatis et musculorum abdominalium, ventriculum alterno nixu premens, conquassans, lateraque ejus ad se invicem adducens, plus ni fallor ad ciborum concoctionem et expulsionem facit, quam ipsa ventriculi fabrica muscularis. Causam ergo frequentissimam, ventriculum ipsum infirmum agnoscit cruditas; adeo ut cibi ob debilem ejus actionem haud satis subacti, nec cito expulsi, sed diutius intra ventriculum detenti, expandunt sese et rarefaciunt, aërem contentum emittunt, et cibi prioris reliquiis misti, pro indole sua diversa, varie corrumpuntur. Ex chemia autem novimus, quod in loco moderate calido, qualis est ventriculus, detenta animalia eorumque partes putridam brevi, oleosa vero rancidam et prorsus infestissimam acquirant naturam. Longe tamen frequentissime cibi in ventriculo infirmo acidam acquirunt acrimoniam: nec mirum sane, cum examinanti patebit

B

alimentorum

alimentorum quibus vescuntur homines partem longe majorem, in loco moderate calido, sponte acescere. Panis enim omnis, cerevisia, vina, et olera pleraque sunt sponte acescentia; sales et condimenta omnia fere putredinem arcent, et praeterea cibi prioris, tunicae internae villosae inhaerentis reliquiae pro fermento inserviunt, quod omnia in motum quendam intestinum excitet alimenta. Pro varia autem alimentorum spontanea corruptione, varia prorsus sequuntur symptomata et effectus. Ex vegetabilibus enim acescentibus oriuntur ventriculi tumores, dolores, ructus acidi, flatus, cardialgia, bilis inertia, tormina, spasmi intestinorum, alvi siccitas, aliaque gravissima symptomata; ab acrimonia vero putrida et oleosa, ructus nidorosi, ingens ciborum fastidium, sapor amarus, putridus, vel rancidus, (ut ab oleo combusto vel putrefacto) nausea, fitis inexplebilis, urina flammea, &c. facile provenire intelliguntur.

JUNIORES, convalescentes, frigidi, otiosi, studiis nimis dediti, vel comeffationi aut Baccho nimis indulgentes, ventriculi imbecillitati maxime sunt obnoxii. A multis vero et diversis causis pendet visceris hujus debilitas. Hae sunt praecipue nimia vel saepius repetita, a nimia cibi vel potûs ingurgitatione, fibrarum ejus distractio: ciborum viscidorum nimius usus; aquosa vel pingua

guia alimenta, praecipue vero abusus potûs calidi *theae* vel *coffée* quo nihil magis solida et ventriculûm imprimis debilitat, et enervat. Animi etiam pathemata, praecipue tristitia, moeror, et ingens amor, non tantum humorum secretionem turbant, sed et nervorum energiam multum debilitant, ventriculi motum peristalticum minuunt, et si diutius manent tonum ejus tandem perfecte destruunt.

AFFECTIONES hystericae, quae nullum non corporis locum afficiunt, ventriculûm etiam saepe in spasmos inducunt, et miro modo ingestorum concoctionem turbant.

GRAVIDITAS et mensium obstructio, succi gastrici, bilis aliorumque humorum naturam mutant, et secretionem turbant, nervos omnes abdominales insigniter afficiunt, ventriculûm et intestina in spasmos deducunt, adeoque cruditati originem praebent.

IN ultimis etiam graviditatis mensibus, uterus, intestina, et ventriculûm premendo et liberum ingestorum exitum impediendo, concoctionem necessario quodammodo laedit.—In chlorosi ab humorum inertia et ventriculi imbecillitate praecipue pendet cruditas.

Si cum debilitate et laxitate summâ ventriculi et intestinorum, conjuncta sit humorum inertia, respiratione interim satis forti, ingesta tunc ventriculo immissa, nimis cito et parum mutata expelluntur, et fit lienteria, quae concoctioni ciborum summopere officit.

VENTRICULUM infirmum indicant dolor, tumor, et gravatio a cibis, ciborum mora in ventriculo, ructus pro varia ingestorum indole, acidi, putres, vel nidorosi, flatus, borborygmi, pallor, macies, nausea, vomitus, in jejuno dolor capitis, &c.

VENTRICULI INSENSILITAS.] Ut rite perficiatur ciborum concoctio, requiritur debita nervorum gastricorum sensilitas, ut ingestorum stimulo irritati fibras ejus musculares in contractionem deducant: hinc si ab ulla quacunque causa contingat, quod papillae nervosae ventriculi ab ingestorum stimulo minus valide afficiantur, concoctio inde laedatur oportet. Sic pulcherrimis comprobatur experimentis, ab opio in animalium ventriculos recepto, obtundi non ventriculi solius sed et totius corporis nervos, fibrasque omnes musculares adeo insensiles reddi, ut stimulo etiam validissimo parum vel ne omnino afficiantur*. Ab hac fibrarum insensilitate, oritur magna ex parte
(ni

* WHYTT on vital and invol. motions, sect. xiii.

(ni fallor) cruditatis species quâ infestantur senes, quae partim ab hacce causa, partim etiam ab humorum acrimonia, et pituita senibus nimis abundanti, provenire videtur.

A nimio etiam spirituum ardentium usu, papillae gastricae quasi callosae redditae eam acquirunt insensibilitatem, ut ingestorum stimulo haud satis afficiantur. Hosce spirituum fermentatorum perniciosissimos effectus pulcherrime demonstrat historia foeminae ebriosae in actis Academiae Regiae Scientiarum enarrata, et a celeberrimo * VAN SWIETEN memorata, in cuius cadavere post mortem inciso omnia fere viscera ficca, schirrosa, pro parte quasi petrefacta, glandulae omnes internae, externae, inveniebantur lapideam fere habere duriem.

Ex aegri temperie, vitae consuetudine, aetate, et antegressis, haud difficulter distinguitur, an ab hacce causa pendeat laesa concoctio.

IN VENTRICULI INFLAMMATIONE cibi et potus etiam lenissimi nervos ejus sensilissimos irritant, et vomitum dolentissimum producunt; unde rite peragi nequit ciborum concoctio.—Signa sunt dolor acutus, pungens, circa regionem ventriculi, in ipso puncto quo aliquid ei ingeritur insigniter auctus,

* Comment. 1. §. 28.

auctus, vomitus, singultus, anxietas circa praecordia, febris, pulsus celer, sed plerumque parvus.

ULCUS VENTRICULI etiam concoctionem laedit, non tantum quatenus cibis ingestis irritantur et distrahuntur ejus latera, sed pure praeterea ex ulcere effuso, et ob aëris accessum putrido facto, necessario in putredinem corrumpuntur alimenta. Cognoscitur ex signis inflammationis et suppurationis praegressis, materiae purulentae cum sanguine mixtae, sursum vel deorsum rejectione, dolore circa ventriculum ab assumptis acribus aucto, nausæ, siti, febris hæctica, tabe, &c.

SCHIRRUS VENTRICULI tunicas ejus distrahendo, ciborum retentionem mole suâ impediendo, vel materiam acrem saniosam effundendo, multum etiam coctionem laedit. Cognoscitur ex inflammatione praegressa, sine signis perfectæ resolutionis, vel et benignae suppurationis, dolore vix nisi post pastum, vel acria exhibita emetica aut purgantia sentito, nullo a decantatissimis etiam stomachicis levamine, &c.

VISCERUM etiam vicinorum precipue hepatis, haud minus quam ipsius ventriculi affectiones cruditatem efficiunt; quae tamen omnia mala, cum non sint hujus loci, nec intra angustos hujus dissertatiunculae

fertatiunculae limites possint contineri, hîc omnino praetermittere visum est.

QUAMVIS boni ordinis et perspicuitatis gratiâ omnes cruditatis causas singulatim proposuimus, et quasi perfecte a se invicem distinctas explicavimus; scire tamen licet, ita constitutum esse corpus nostrum, adeoque omnia a se invicem pendere, ut siue solida siue fluida prius in culpa fuerint, ambo tamen necessario brevi afficiuntur. E. g. Si ab ventriculi ipsius debilitate primum a-pepsia duxerit originem, a cibis tunc varie pro indole et natura sua corruptis et mutatis, vitiatur chylus, sanguisque inde ortus, unde humores concoctioni inservientes pravam, cibisque concoquendis ineptam acquirunt naturam. Ab humoribus contra pravis inquilinis, vel parca copia secretis, vitiatur chylus, adeoque sanguis, unde deficit nutritio et robur solidorum, totumque systema labascit et debilitatur. A cibis etiam haud cito concoctis, in ventriculo aërem emittentibus, tunicaeque ejus nimis distrahentibus, ventriculus brevi infirmus et debilis evadit. Adeoque in cruditate diutius manente, a quacunque derivetur origine, cum fluida tum solida brevi afficiuntur.

EFFECTUS a laesa concoctione pendentes, gravissimi praecipue sunt macies, atrophia, solidorum consumptio, cachexia, pallor, omnium secretionum

tionum turbatio, viscerum obstructio, chlorosis, affectiones hypochondriacae, scorbuticae, rheumaticae, cutis foeditas, lassitudo.

MACIES, atrophia, et solidorum consumptio a prava concoctione facile pendere intelliguntur, cum exinde multum vitietur sanguis, et pravam, solidisque nutriendis, et reficiendis ineptam indolem acquirat.

CACHEXIA. A generali ista per totum corpus humorum intemperie, et solidorum debilitate, ineptitudo ad nutriendum, et depravata nutritio, seu cachexia inducitur.

PALLOR fit ob chyli et sanguinis pravam qualitatem, nec non vasorum inertiam et debilitatem, adeo ut in bonum sanguinem non compingatur chylus. A sanguine enim rubro pendet color ruber, a sanguinis rubri defectu oritur pallor.

A vasorum debili actione, chylique prava indole, sanguis viscidam, aquosam, inertem, vel biliosam, et acrem brevi acquirit naturam; unde secretionum turbatio, chlorosis, affectiones hypochondriacae, scorbuticae, &c. facile oriri intelliguntur.

PROG.

P R O G N O S I S.

Cruditās assidua a quacunque causa derivata, quoniam totum afficit corpus, semper mala. Observavit enim experientissimus HIPPOCRATES, quod vitium primae coctionis difficillime in secunda vel tertia corrigatur.

MELIOR tamen semper coctio tarda ; integre sublata, vel depravata, pejor.

MELIOR est cruditās, nec adeo cito periculosa, quae a cibis pravis assumptis, vel acida oriatur acrimonia, quam quae ab humoribus putridis originem trahat. Biliosis enim et putridis humoribus, citissime saepe accenditur febris.

CRUDITAS putrida, biliosa, alvo solutis minus nocet, gravior quibus alvus astricta est. A materiae enim retentione oritur febris, dum per alvum laxam, fomes putridus cito eliminatur.

CRUDITAS, quo altius egerit radices pejoribusque stipetur symptomatibus, eo semper pejor ; quippe ventriculi imbecillitas, si diu duraverit, vix medelam admittit, sed plerumque in lenteriam, atrophiam, et mortem terminatur.

MEDENDI METHODUS.

Cum a tot tamque diversis et plane oppositis causis pendeat hicce morbus, facile patet, nullas indicationes curatorias vel remedia generalia proponi posse, quae unicuique hujus speciei quadrant, quin, si in uno casu proficiant, in altero certe summo opere nocerent. Adeoque summa animi attentione opus est, ut causam morbi veram detegamus, quo facto, eventum praedicere, indicationes curatorias eruere, et remedia proponere, minime arduum fore confido.

In cruditate a defectu salivae et humoris gastrici, exhibenda sunt talia quae eorum vices suppleant, interimque curandum ut causae morbum producenti adversetur. Primae conveniunt indicationi saponacea, abstergentia, et ad bilis naturam propius accedentia, qualia sunt sapo Hispanicus, pilulae gummosae, elix. proprietatis, &c. Si a prava salivam exspuendi consuetudine, vel nimia nicotianae vel mastiches manducatione oriatur morbus, ab hisce abstinendo (quod tamen plerumque difficillime perficitur, cum merito altera natura dicatur consuetudo) feliciter brevi absolvitur curatio. Sic foeminam vidit * Ruyschius ob pravam salivam exspuendi consuetudinem aepsia laborantem, et indies magis magisque marcescentem;

* Adversar. anat. II. v.

tem; quæ tamen, sola salivæ retentione imperata, brevi sanitatem et vires recuperavit. In glandularum salivalium obstructione vel affectione schirrosa, conducunt salia chemica neutra, sal polychrest. tartar. solub. regener. aq. marina, et mercurialia prudenter nec parca manu exhibita.

QUANDO a viscida pituita ventriculum gravante oritur laesa concoctio, nitendum est primo per emetica lenia ex ipecacuanha, antimoniatidis, oxymel. scillitico, vel vitriolo albo, materiam viscidam movere et expellere, quæ iterum iterumque sunt repetenda, donec omne viscidum penitus e ventriculo excutiat. Cum vero non raro contingat, quod per emetica non educatur materia pituitosa, melius forte semper erit prius remedia incidentia et resolventia, lenia saponacea, mel, tartarum solub. regener. oxymel. scillit. &c. experiri, quam humorum expulsionem per emetica aggrediamur. Sic enim optime solvitur pituita, ut facilius postea per vomitum educatur.

AD materiam ulterius resolvendam, expellendam, ventriculumque et intestina simul firmanda conducunt purgantia lenia, stomachica vulgo dicta, qualia sunt rheum cum nuce moschata et paucis granis calomelanos, tinct. rhei amara, elixir sacrum, tinct. sac. pil. aloëtic. elix. proprietatis, &c.

Sit

Sit cibus animalis, ab omni visciditate alienus. Vitanda sunt omnia coctu difficilia, vel quae pituitam contrahere consueverunt, ut farinae viscidae vegetabiles, carnes fumo vel sale conditae, &c. Sit panis bis-coctus, sale et aromate gratissimo conditus. Pro potu vinum generosum maxime conducit: vino tamen praefert Cl. VAN SWIETEN * cerevisiam meraciorem, vel mommam Brunswicensem. A glutine semper copia deficit, vel inertia peccat bilis; hinc amara, absynthium, centaurium minus, sapo Venetus, vel bilis ipsa ex ferocissimis imprimis animalibus desumpta, insigniter hic proficiunt. Quoniam cum lenta indole humorum concurrat fere semper ventriculi imbecillitas, hinc, post humores istos eductos, exhibenda sunt amara, roborantia, exercitatio, gestatio, fricatio, &c. postea memoranda.

In cruditate putrida biliosa, ad materiam peccantem excutiendam conducunt emetica lenia ex ipecacuanha, oxym. scil. vel aqua tepida. Si vero ventriculus, hepar, aut viscera vicina inflammatione quadam corripiantur, vel vomica corrumpantur, tunc omnino damnanda sunt emetica, ne ob vomitus succussionem loca inflammata in gangraenam abeant, vel, rupta subito vomica, lethalis

* Comment. 1. p. 105.

thalis sequatur hypercatharsis. Conducunt postea purgantia lenia acescentia, quae putredinem simul corrigunt et expellunt. Talia sunt cremor, vel crySTALLI tartari, manna vel cassia cum fero lactis, sal Glauber. decoct. tamarind. cum fenna, &c. Enemate quidem laxante leniter purgante semper fluxa servanda est alvus. Acrimoniae etiam istae corrigendae inservit victus acescens et refrigerans, ex panadis et panatellis varia spissitudine differenti-
bus, decoctis hordei vel avenae, fero lactis, vel lacte ebutyrato, quod ob lenem suam acescentiam egregie proficit. Multum etiam hic profunt saponacei blandi succi fructuum horaeorum, sapae acidulae sambuci vel ribesiorum, plantae acidae, succi limoniorum, aurantiorum, vinum acidulum Rhenanum, acetum, spiritus salis marini, elix. vi-
triol. Emulsiones etiam seminum frigidorum, plantaeque refrigerantes, lactuca, intybus, &c. multum hinc et merito laudantur. Vitandi sunt sedulo omnes cibi qui sponte putrescunt et corrumpuntur, qualia sunt pingua omnia, pisces, ova, cibi putres, nimio sale vel aromate conditi, caseus putris, &c. Dulcia etiam, vinum dulce generosum, olera acria, ut caepe, porri, allium, &c. sedulo vitanda sunt. Pro potu laudat CELSUS, si nihil obstat, aquam gelidam, cui commode adjungitur acidum quodvis, ad gratam aciditatem conciliandam. Quidam ventriculo calido bilioso laborans, sola cerevisia,

revifia, tenui, limpida, defaecata, in qua poma redolentia tosta macerabantur, integre sanatus est. Alius eodem modo affectus, ab aqua frigida sola per multos dies mane praecipue epota, levamen perfenfit*.

In ventriculi debilitate, ad primas vias expurgandas conducunt emetica et purgantia, talia tamen quae, simul ac evacuant, fibras roborant, ut vitriol. album, sal vitriol. infusa fortia chamaemeli, cardui benedicti, centaurii minoris. Purgantia optime petuntur ex alœe et rhabarbaro; hinc tinct. rhei amar. elix. sac. rheum cum nuce mosch. &c. sunt hic apprime utilia. Post vomitum, monente CELSO †, paulum cibi sed hujus idonei gustandum, et aquae frigidae cyathi tres bibendi sunt.

Post expurgatas sic primas vias, conducunt talia quae ventriculum firmant, et tonum perditum restituunt. Huic intentioni conveniunt medicamenta leniter aromatica, roborantia et stimulantia; herbae mentha, chamaemelum, absynthium, centaurium minus, forma aquae stillatitiae, infusi, extracti, vel decocti exhibitae; vina medicata, tincturae, &c. ex radice gentianae, calami aromatic. serpentar. virg. zedoariae, zinziberis, canellâ albâ, cinnamomo, macide, nuce moschata, &c. cortex

* MAYERN. praxis med. cap. de ventricul. affect.

† Lib. 1. cap. 3. de vomitu.

tex Peruvianus, elixir vitriol. chalybs. Eundem scopum optime attingunt gummi aromatica et stimulantia, myrrha, opopanax, galbanum, assa foetida, sagapenum, quae aromate suo ventriculum firman, et lentorem omnem optime attenuant. Multum hîc apud quosdam laudantur ambragrifia et moschus. Insigniter etiam hîc proficit vinum oleosum, meracum generosum, Hispanicum, Hungaricum, vel Canarinum, vacuo ventriculo moderate assumptum.

EXTERNAE etiam roborantia, et stimulantia, cataplasmata ex theriaca, oleo macidis, bals. anodyn. spir. salin. aromat. &c. pulveres ex benzoino, styrace, summitatibus menthae, cinnamomo, caryophyllis, nuce moschata, cum gossipio misti, et inter duas sericae tenuissimae plicas intertexti, et ventriculi regioni applicandi; vel sacculi ex iisdem in vino rubro cocti, et similiter usurpati, egregios saepe praestant effectus. Emplastra etiam stomachica ex gummi calefacientibus, oleis macidis, menthae et caryophyllorum, opio et camphora, saepe cum commodo insigni usurpantur.

SED per victum debitum et exercitium longe plus in ventriculo infirmo sanando proficitur, quam per ingentem medicamentorum catalogum; et sine his rite institutis, vana prorsus fluxa et caduca sunt medicorum etiam optimorum optima praescripta.

Victus

Victus vero hîc recte ex talibus petitur, quae sine ullo fere ventriculi molimine, in bonum et nutriendo aptum convertuntur chylum. Hunc scopum optime attingunt lac femininum, asininum vel bovillum, serum lactis caprini, jura carniû, ova forbilia vel cruda, et panis bis-coctus, aromate aegro gratissimo conditus.

EXERCITIUM etiam moderatum ante cibum ad initium lenissimi sudoris, vel incipientis lassitudinis hîc egregie proficit, nec sine medicina gymnastica, unquam feliciter absolvitur curatio.

TALIA autem hîc merito laudantur exercitia, quibus corporis superiora exercentur. Hinc CELsus *: “Commode exercent clara lectio, “arma, pila, cursus, ambulatio, atque haec non “utique plana commodior est: siquidem melius “ascensus quoque et descensus, cum quadam varietate corpus moveat: nisi tamen id perquam “imbecillum est.” Omnibus tamen reliquis exercitationibus palmam longe praeripit equitatio, quae sanguinis motum intendit, vasa fibrasque firmat et roborat, viscera abdominalia alterne fucutit et conquassat, pituitam ventriculi lateribus adhaerescens excutit, aërem omni momento mutat, et ciborum concoctionem et expulsionem mire promovendo, mirabiles et fere divinos saepe-
numero

* Lib. i. cap. 2.

numero praestat effectus. Aër etiam purus, serenus, campestris, multum ad ciborum concoctionem conducit.

Si vero aeger ventriculo infirmo diu laboraverit, et jam marasmo consumatur; proh dolor! difficillima, si ulla, fit medela. Emetica et purgantia etiam lenissima ventriculum et intestina nunc infirma irritant, et in spasmos violentos deducunt. Clysmata ergo emollientia et laxantia hîc solummodo usurpanda et saepius repetenda sunt; siquidem notant auctores, immo ipse observavi, quod aegri hoc morbo laborantes semper alvo astricta aegrius se ferant. In hoc casu, pro varia ingestorum indole; et spontanea corruptione, varia prorsus requiritur medela. In acrimonia enim putrida, victus ex regno vegetabili petitus, aliaque in cura acrimoniae biliosae antea laudata, magno cum fructu usurpantur.—Acrimonia rancida quae raro contingit, cum homines raro rancescentibus vescuntur, diluentibus aquosis et saponaceis plerumque facile sanatur.

IN acrimonia vero acida, quae ventriculum infirmum plerumque comitatur, victus animalis, jura carniû, ova cruda vel leviter cocta, pisces recentes saepe sed parca copia simul exhibita, insigniter proficiunt. Panis tunc optimus est quo utuntur nautae, et qui sine fermentatione praegressa

gressa paratur. Pro potu, aqua in qua decoquitur creta, egregie convenit; et merito cerevisiae, vino, vel lacti praefertur, quae omnia sibi relicta sponte acescunt. Ad fibras roborandas, et acrimoniam acidam corrigendam, conveniunt infusa chamaemeli, vel centaurii minoris cum sale fixo absynthii; fortiora enim aromatica nimis stimulant, et spasmos saepenumero inducunt.

PILULAE etiam ex myrrha, galbano et sapone Veneto, vel bile ipsa, bilis defectum et inertiam optime supplent.

MEDICINA interim gymnastica nunquam negligenda est, sed in aegris valde infirmis ab exercitio cubiculari et frictione incipiendum est, sensimque uti firmanatur vires, ad vectionem in rheda, equitationem, cursum, et exercitia violentiora progrediendum. Saepe tamen istiusmodi aegris ut ipse vidi, supervenit boulimos, seu fames canina, qui multum curationi officit, et difficillime si omnino compescitur.

IN ventriculi debilitate, ab animi pathematibus orta, praeter stomachica antea memorata remedia, cardiaca lenia et vivificantia, vinum, gratque amicorum colloquia et blandimenta nunquam negligenda sunt. Facetiae rusticae, saltationes, venationes, ludique exhilarantes, praecipue

cipue vero potentissima musices praesidia mentem serenam et pacatam efficiunt, animumque prius uni cogitationi fere perpetuo infixum ad objecta magis grata, jucunda et varietate delectantia avocant et alliciunt.

IN affectibus hystericis, cardiaca, nervina, et antihystericis; in chlorosi, emmenagoga curationem absolvunt.

IN aepsia gravidis superveniente, vitanda sunt sedulo omnia violentiora, taliaque solummodo in usum revocanda sunt, quae stimulo suo leni ventriculum firmant, ejusque actionem in ingesta quodammodo augent. Hunc scopum satis commode attingunt infusum chamaemelinum, vel aquae stillatitiae menthae communis, piperitidis, vel pulegii. Catharticis simul ex manna, cassia, et istiusmodi lenissimis, vel clysmatibus laxantibus, alvus astricta praecavenda est.

IN ventriculi insensibilitate sero, nisi incipiente morbo, medicina paratur: papillae enim nervosae jam fere callosae redditae, difficillime priorem recuperant sensibilitatem. Victus tamen subfluidus, emolliens, et humectans, vitatis stimulantibus et exercitio violentiori, hic egregie convenit, et morbo si non radicitus tollendo, saltem insigniter leniendo inservit.

IN

IN ventriculi inflammatione, per methodum solam antiphlogisticam venaesectionem nempe copiosam victumque blandum, tenuissimum et ab omni acrimonia alienum, feliciter unquam absolvitur curatio.

ULCUS ventriculi victum tēnuem, antiputrescentem ex panatellis, lacte, hordeaceis, et similibus, simulque medicamenta leniter detergentia, balsamica et conglutinantia, requirit.

IN schirro ventriculi, acria omnia et stimulantia sedulo vitanda sunt medicamenta, ne in cancerum malignum et saniosum convertatur schirrus. Cibi lenissimi et facillimae digestionis saepius in die sed parca copia simul ingerendi sunt; et si aeger de dolore ventriculi ardente conqueratur, ad opiata protinus confugiendum est.

IN omni denique concoctione laesa, aliquid aegro in victu concedendum est, siquidem facilius concoquit ventriculus quae sibi placent. Immo observavit HIPPOCRATES *, quod cibus et potus paulo deterior, suavior tamen, melioribus quidem, sed magis ingratis, sit anteponendus.

* Aphor. lib. ii. sect. 38.

